

IZVJEŠĆE O RADU ZA 2019. GODINU

1. SKUPLJANJE GRAĐE

1.1. Kupnja

Ukupno: 1 muzejski predmet

- za Zbirku odora, nošnji i opreme: Škrinja /kovčeg/, oko 1920. godine, iznos: 800,00 kn

1.3. Darovanje

Ukupno: 111 muzejskih predmeta

- Zbirka odora, nošnji i opreme: 19 muzejskih predmeta
- Zbirka odličja, medalja i plaketa: 9 muzejskih predmeta
- Zbirka podmorskih nalaza: 5 muzejskih predmeta
- Zbirka ronilačke opreme i sredstava: 4 muzejska predmeta
- Zbirka podmorskih nalaza: 1 muzejski predmet
- Zbirka brodske opreme i sredstava: 6 muzejskih predmeta
- Zbirka likovnih radova: 1 muzejski predmet
- Zbirka pomorskih karata i peljara: 22 muzejska predmeta
- Zbirka navigacijske opreme i sredstava: 1 muzejski predmet
- Zbirka zastava i signalnih zastava: 1 muzejski predmet
- Zbirka pisane dokumentarne građe: 34
- Zbirka slikovne dokumentarne građe: 7
- Predmeti koji ne pripadaju nijednoj zbirci iz fundusa HPMS-a: 2

2. ZAŠTITA

2.3. Restauracija

Vanjski suradnici

- Portulan, Venecija, 17. stoljeće. Izvršitelj zahvata i podatci o dopuštenju za rad: Nevenka Perić-Klarić, konzervator-restaurator savjetnik, dopuštenje za obavljanje poslova na zaštiti i očuvanju kulturnih dobara, 5. studeni 2013. godine, klasa UPI-612-08/13- 03/0234, ur.br. 532-04-01-04/1-13-4
- Atlas Sredozemnog mora, 1750. godina. Izvršitelj zahvata i podatci o dopuštenju za rad: Nevenka Perić-Klarić, konzervator-restaurator savjetnik, dopuštenje za obavljanje poslova na zaštiti i očuvanju kulturnih dobara, 5. studeni 2013. godine, klasa UPI-612-08/13- 03/0234, ur.br. 532-04-01-04/1-13-4
- Karta obale Grčke, 1841. godina. Izvršitelj zahvata i podatci o dopuštenju za rad: Nevenka Perić-Klarić, konzervator-restaurator savjetnik, dopuštenje za obavljanje poslova na zaštiti i očuvanju kulturnih dobara, 5. studeni 2013. godine, klasa UPI-612-08/13-03/0234, ur.br. 532-04-01-04/1-13-4
- Poštanska karta Francuske, 1748. godina. Izvršitelj zahvata i podatci o dopuštenju za rad: Nevenka Perić-Klarić, konzervator-restaurator savjetnik, dopuštenje za obavljanje poslova na zaštiti i očuvanju kulturnih dobara, 5. studeni 2013. godine, klasa UPI-612-08/13-03/0234, ur.br. 532-04-01-04/1-13-4

3. DOKUMENTACIJA

3.1. Inventarna knjiga

Inventarna knjiga muzejskih predmeta Hrvatskog pomorskog muzeja Split osnovni je dokument o fondusu Muzeja, trajni muzejski dokument i štiti se kao kulturno dobro. Uz inventarnu oznaku u nju se upisuju primarni podaci o muzejskom predmetu, opis predmeta i datacija, autor, signatura i proizvođač predmeta, dimenzija, stanje te mjesto porijekla i upotrebe. Načinjena je na način tekućeg rednog broja uz kodnu oznaku Muzeja i pripadajuće zbirke. Tijekom izvještajnog razdoblja ukupno su primarno obrađena i upisana 3 muzejska predmeta. Hrvatski pomorski muzej Split ima sveukupno inventarizirano 3079 muzejskih predmeta.

3.3. Fototeka

Tijekom 2019. godine fotografirano je sveukupno 100 predmeta iz različitih Zbirki.

3.6. Hemeroteka

Hemeroteka sadrži članke iz novinskog tiska, uglavnom dnevnih glasila, a po potrebi i ostalih publikacija te elektroničkih medija. U Inventarnu knjigu upisuju se podaci koji identificiraju jedinicu fonda odnosno inventarna oznaka, naziv publikacije, autor i naslov članka, nadnevak i godište izdanja, broj stranica i ilustracija. Zapisi se pohranjuju u hemerotečni arhiv, Inventarna knjiga hemeroteke vodi se po sustavu tekućih rednih brojeva i pripadajuće godine i upisuje se u računalnu bazu podataka internog karaktera. Dokumentacija se trajno čuva.

Tijekom 2019. godine obrađeno je i pohranjeno sveukupno 48 zapisa o Hrvatskom pomorskom muzeju Split. Javnost se obavještavalo o svim programskim i ostalim manifestacijama u Muzeju. Ponajviše su to napisi o izložbenoj, muzejsko-edukativnoj djelatnosti i organiziranim promocijama knjiga.

4. KNJIŽNICA

4.1. Nabava

- razmjena sa srodnim institucijama: 4 naslova.
- darovanje HPMS-u: 37 naslova
- kupnja: 1 naslov
- periodika s osnove nabavke, donacije, razmjene: 389 naslova
- muzejska izdanja: 10 naslova

4.4. Služba i usluge za korisnike

Knjižnica HMPS-a je specijalizirana knjižnica zatvorenog tipa, ali uz nadzor djelatnika knjižni fond dostupan je svima za potrebe istraživanja i stručne pomoći iz povijesti pomorstva.

5. STALNI POSTAV

5.1. Novi stalni postav

Sredstvima osnivača Grada Splita pristupilo se izradi dokumentacije stalnog postava. Temeljem provedenog natječaja izrada je povjerena tvrtki Conservum d.o.o. iz Čakovca. Uz

sudjelovanje djelatnika Muzeja realiziran je Plan namjene prostorija i Plan čuvaonica. Konceptcija je djelomično dovršena te će detalji biti usuglašeni kroz 2020. godinu kako bi se moglo dokumentaciju poslati na Hrvatsko muzejsko vijeće.

6. STRUČNI RAD

6.1. Stručna obrada muzejske građe

Stručna obrada je rađena za potrebe kataloga koji su objavljeni u 2019. godini, kao i za potrebe izložbi. Ujedno je tijekom postupka inventarizacije obrađen dio građe. Zbirke koje su tijekom 2019. godine bile u postupku stručne obrade su: Zbirka pisane dokumentarne građe, Zbirka slikovne dokumentarne građe, Zbirka likovnih radova, Zbirka odora, nošnji i opreme, Zbirka pomorskih karata i peljara.

6.2. Identifikacija / Determinacija građe

Pomoć oko determinacije građe se vodi kroz poseban upisnik te su kustosi višekratno tijekom godine pomagali zainteresiranim osobama. Godišnje u prosjeku bude oko 50 upita za pomoć u svezi građe iz privatnih i muzejskih zbirki.

6.5. Posudbe i davanje na uvid

Posudbe za potrebe izložbe:

- “Više od svjetla i soli: 200 godina hrvatskih svjetionika”, Dubrovački muzeji: 8 muzejskih predmeta
- “Prva na Jadranu”, Muzej Grada Crikvenice: 17 muzejskih predmeta
- “Majka grbava, dica lipa, unučad ma'nita. O lozi, grožđu i vinu”, Etnografski muzej Split: 1 muzejski predmet
- “Vukovar, Škabrnja, Split 1991.”, Muzej Domovinskog rata u Splitu: 4 muzejska predmeta
- “Proslava 60 godina Pomorskog fakulteta i otvorenje planetarija”, Pomorski fakultet Split: 5 muzejskih predmeta
- izložba “Od barake do fabrike”, Muzej Staroga Grada: 16 muzejskih predmeta (od 25. srpnja 2018. do 14. veljače 2019.)

- izložba “Prijelomna 1918.”, Hrvatski povijesni muzej Zagreb: 2 muzejska predmeta (od 10. listopada 2018. do 09. listopada 2019.)

Za potrebe konzervatorsko-restauratorskih radova:

- 3 muzejska predmeta

Za potrebe fotografiranja:

- Arheološki muzej u Splitu: 4 muzejska predmeta.

6.6. Sudjelovanje na kongresima i savjetovanjima

Danka Radić

- Znanstveni skup Naše more / Mare Nostrum (1069. – 2019.), povodom 950. obljetnice prvog spomena Jadrana „našim morem“, 12. studenog 2019. godine. Sudjelovanje s izlaganjem: „Portulani, izolari i atlasi iz Zbirke pomorskih karata i peljara Hrvatskog pomorskog muzeja Split“.
- Izlaganje na engleskom jeziku uz Powerpoint prezentaciju na talijanskom jeziku “*Povijesne luke istočnog Jadrana – revitalizacija i valorizacija*“ na 25. *Forumu pomorske baštine Mediterana* u Muzeju betinske drvene brodogradnje, Betina, 7. do 9. lipnja 2019.

Branka Teklić

- Znanstveni skup Naše more / Mare Nostrum (1069. – 2019.), povodom 950. obljetnice prvog spomena Jadrana „našim morem“, 12. studenog 2019. godine. Sudjelovanje s izlaganjem: „Pomorske knjižice – *matrikule* iz Zbirke pisane dokumentarne građe Hrvatskog pomorskog muzeja Split“.
- Sudjelovanje na radionicama *Sudioničko upravljanje u kulturi* u organizaciji Platforme Doma mladih u sklopu projekta „Gradimo Dom zajedno“, 5. – 6. lipnja 2019. godine.
- Sudjelovanje na radionici „Pristupačan turizam (turizam dostupan svima): izazovi i rješenja“, 12. travnja 2019. godine, koja se održala u sklopu EU projekta USEFALL – „Unesco Site Experience For All“.
- Sudjelovanje s izlaganjem na 2. međunarodnoj konferenciji „Iseljenički turizam“ (17. – 18. svibnja, Palača Milesi, Split) pod nazivom „Istraživanje povijesti iseljništva –

izazovi i perspektive / Research on Croatian diaspora– challenges and perspectives, 18. svibnja 2019.

- Sudjelovanje na Međunarodnoj konferenciji „Konzervacija i restauracija u podvodnoj arheologiji: iskustva, metode i nove spoznaje“, Međunarodni centar za podvodnu arheologiju, Zadar, 24. – 26. listopada 2019.

Petra Blažević

- Znanstveni skup Naše more / Mare Nostrum (1069. – 2019.), povodom 950. obljetnice prvog spomena Jadrana „našim morem“, 12. studenog 2019. godine. Sudjelovanje s izlaganjem: „Osobitosti karte kao muzejskog predmeta na primjerima iz Zbirke pomorskih karata i peljara Hrvatskog pomorskog muzeja Split“.
- Izlaganje uz powerpoint prezentaciju „Istraživanje hrvatskog iseljništva: izazovi i perspektive“ na *Drugoj međunarodnoj konferenciji „Iseljenički turizam“*, Split, 17. – 18. svibnja, HAZU, Palača Milešići.
- Izlaganje na engleskom jeziku uz Powerpoint prezentaciju na španjolskom jeziku „Pomorski svjetionici: potencijali interpretacije i suradnje“ na *25. Forumu pomorske baštine Mediterana* u Muzeju betinske drvene brodogradnje, Betina, 7. do 9. lipnja 2019.
- Sudjelovanje na seminaru EU projekta „USEFALL: Unesco site experience for all“, nositelj: Grad Split, 12. travnja 2019. godine
- Sudjelovanje na radionicama EU projekta „Gradimo dom zajedno“, nositelj: Platforma Doma mladih, Split, 5. – 6. lipnja 2019. godine.

Ljubomir Radić

- Znanstveni skup Naše more / Mare Nostrum (1069. – 2019.), povodom 950. obljetnice prvog spomena Jadrana „našim morem“, 12. studenog 2019. godine. Sudjelovanje s izlaganjem: „Prikaz bitke u Marinskome zaljevu 1813. godine u fundusu Nacionalnog pomorskog muzeja u Londonu“.
- Sudjelovanje na *25. Forumu pomorske baštine Mediterana* u Muzeju betinske drvene brodogradnje, Betina, 7. do 9. lipnja 2019.

Mirja Lovrić

- Sudjelovanje na „3. skupu muzejskih dokumentarista Hrvatske“, Gradski muzej Varaždin, od 16. do 18. listopada 2019. godine; organizator Sekcija za muzejsku dokumentaciju Hrvatskog muzejskog društva.

6.7. Publicistička djelatnost stručnih djelatnika

Danka Radić

- Katalog izložbe “Francuska i njeni mediteranski tragovi u Hrvatskom pomorskom muzeju Split”, Split, 2019.
- Katalog izložbe “Splitska luka i povijesna jezgra grada na prikazima do polovice XIX. stoljeća iz Hrvatskog pomorskog muzeja Split i Arheološkog muzeja u Splitu”, HPMS i AMS, Split, 2019.
- Članak *Novi zahvati gradnje u povijesnoj jezgri i okolici Trogira* u: Zbornik 4. Kongresa hrvatskih povjesničara umjetnosti, Društvo povjesničara umjetnosti Hrvatske i Institut za povijest umjetnosti, Zagreb, prosinac 2019.

Petra Blažević

- Muzejski katalog: „Jadran, kolijevka paklenog stroja: 150 godina Luppis-Whitehead torpeda“, autori: Petra Blažević, Ljubomir Radić, Hrvatski pomorski muzej Split, Split, 2019.
- Članak „25. Forum pomorske baštine Mediterana“ u: *Informatica Museologica* br. 50, Muzejski dokumentacijski centar, Zagreb, 2019.

Branka Teklić

- Radna bilježnica „Život pod morem“, Hrvatski pomorski muzej Split, Split, 2019.
- Članak „Petar Katalinić – načelnik splitske općine (1897. – 1899.)“, *Kulturna baština*, br. 44, Split, 2018. (objavljeno 2019.)
- Članak „Zanati vezani uz pomorstvo u Splitu tridesetih godina 19. stoljeća“, u: *Pomorski Split do početka XX. stoljeća*, zbornik radova, Književni krug Split, Split, 2019.
- Članak „Ratne mornaričke odore i oznake u fundusu Hrvatskog pomorskog muzeja Split“, *Informatica Museologica*, Muzejski dokumentacijski centar, Zagreb, 2019.
- „Katalog muzejsko-edukativnih i kreativnih programa Hrvatskog pomorskog muzeja Split“, Split, 2019.

Ljubomir Radić

- Muzejski katalog: „Jadran, kolijevka paklenog stroja: 150 godina Luppis-Whitehead torpeda“, autori: Petra Blažević, Ljubomir Radić, Hrvatski pomorski muzej Split, Split, 2019.
- Muzejski katalog: „Otok, porat, brod“, Hrvatski pomorski muzej Split, Split, 2019.
- Osvrt “Iz Visa u Split doplovi”, povodom izložbe “Iz grada isplovi ovog”, Hrvatska zora, časopis ogranka Matice hrvatske Vis, br. 80, travanj, 2019.

6.8. Stručno usavršavanje

Viša kustosica dr. sc. Danka Radić temeljem rješenja Ministarstva kulture RH stekla je zvanje muzejska savjetnica.

Viši kustos mr. sc. Stjepan Lozo temeljem rješenja Ministarstva kulture RH stekao je zvanje muzejski savjetnik.

6.9. Stručna pomoć i konzultacije

Tijekom 2019. godine Muzej je, kao i proteklih godina, surađivao s brojnim pojedincima i ustanovama iz zemlje i inozemstva.

Djelatnici Muzeja su tijekom godine redovito bili na raspolaganju u pružanju stručne pomoći svim zainteresiranim osobama, novinarima, studentima, istraživačima, znanstvenicima, djelatnicima drugih ustanova, te drugim zainteresiranim građanima iz zemlje i inozemstva. Ostvarena je suradnja sa studentima koji su u izradi diplomskih i ostalih radova odabrali pomorsku tematiku. Obavljajući poslove, djelatnici često ostvaruju različite vrste suradnje s djelatnicima drugih ustanova.

Od suradnje ističemo:

- Sveučilište u Splitu – Muzej je postao nastavna baza za programe splitskog Sveučilišta.
- Posebno dobra je suradnja s Ministarstvom kulture RH, Ministarstvom pomorstva, prometa i infrastrukture, Ministarstvom obrane RH, Hrvatskom ratnom mornaricom, HAZU u Splitu, Arheološkim muzejom u Splitu, Etnografskim muzejom u Splitu, Muzejom grada Splita, Muzejom grada Kaštela, Muzejom grada Rijeke, Pomorskim i

povijesnim muzejom Hrvatskog primorja Rijeka, Državnim arhivom u Splitu, Državnim arhivom u Rijeci, Hrvatskim muzejom turizma u Opatiji, Muzejom Hvarske baštine, Muzejom Staroga Grada, Muzejom općine Jelsa, Muzejom grada Crikvenice, Tehničkim muzejom u Zagrebu, Pomorskim muzejom u Kotoru i Pomorskim muzejom “Sergej Mašera” u Piranu, Udrugom kapetana, Udrugom pomorskih strojara, Udrugom podvodnih aktivnosti Rostrum Split, Plovputom d.o.o.

6.10. Urednički poslovi, recenzije knjiga i članaka

Branka Teklić

- Članica Uredništva i tehnička urednica znanstvenog časopisa „Kulturna baština“

Danka Radić

- Glavna urednica časopisa „Vartal“, Matice hrvatske Trogir i svih izdanja u nakladi ogranka Matice hrvatske Trogir.

6.11. Djelovanje u strukovnim društvima

Branka Teklić

- Dopredsjednica Društva prijatelja kulturne baštine Split; članica Hrvatskog muzejskog društva i Sekcije za muzejsku pedagogiju i kulturni turizam HMD-a; članica Udruge podvodnih aktivnosti *Rostrum* Split; članica *Comunita' degli Italiani Spalato* – Zajednica Talijana Split.

Danka Radić

- Predsjednica “Radovana“ Društva za zaštitu kulturnih dobara Trogira; predsjednica Ogranka Matice hrvatske u Trogiru; zamjenica predsjednika Lokalne akcijske grupe (LAG) „Kamen i more“, koja brine o infrastrukturnom, ekološko-socijalnom, kulturnom, turističkom, gospodarskom i svakom drugom razvoju u širem području; članica: Društva povjesničara Hrvatske, Hrvatskog nacionalnog odbora za povijesne znanosti, Hrvatskog muzejskog društva i Književnog kruga Split.

6.12. Informatički poslovi muzeja

Za kvalitetnije informiranje o Muzeju, kao nadopuna uz *web* stranicu, koristi se i Facebook stranica Muzeja gdje se redovito izvještava o događanjima u Muzeju. Nova web stranica za koju je materijale pripremila kustosica Petra Blažević dovršena je u 2019. godini te će u 2020. godini biti *on-line*.

6.13. Ostalo

EU-projekti

- Muzej je partner u projektu *Protecting underwater heritage through its digitalization and valorisation as a novel touristic offer* (akronim: WRECKS4ALL), koji se financira iz EU-fondova INTERREG. Projekt je odobren u 2019. godini te će otpočeti u 2020. godini i trajati dvije godine.

7. ZNANSTVENI RAD

7.3. Znanstveno usavršavanje (magisterij, doktorat)

Kustosica Branka Teklić je apsolventica na poslijediplomskom doktorskom studiju „Jadran – poveznica među kontinentima“ na Sveučilištu u Zadru, smjer povijest.

Muzejski savjetnik mr. sc. Stjepan Lozo je predao završni rad na poslijediplomskom doktorskom studiju „Jadran – poveznica među kontinentima“ na Sveučilištu u Zadru, smjer povijest.

8. STRUČNI I ZNANSTVENI SKUPOVI I SEMINARI U ORGANIZACIJI I SUORGANIZACIJI MUZEJA

8.1. Znanstveni skupovi

Hrvatski pomorski muzej Split je 12. studenog 2019. godine organizirao Znanstveni skup „*Mare nostrum* / Naše more 1069.- 2019.“ (suorganizator: Zavod za znanstveni i umjetnički rad HAZU u Splitu). Na skup organiziran povodom 950 godina prvog spomena Jadrana

hrvatskim morem se prijavilo 33 izlagača iz svih krajeva Hrvatske. Tiskana je knjiga sažetaka, a objava Zbornika radova je planirana za 2021. godinu.

9. IZLOŽBENA DJELATNOST

Naziv izložbe: **Splitska luka iz foto-arhiva obitelji Buj**

Mjesto održavanja i prostor: Hrvatski pomorski muzej Split, Split, Glagoljaša 18

Vrijeme trajanja: 14. prosinca 2018. – 30. rujna 2019.

Autor stručne koncepcije: Danka Radić

Autor likovnog postava: Danka Radić

Opseg (broj eksponata): 66 fotografija

Web adresa: www.facebook.com/HrvatskiPomorskiMuzejSplit;

Vrsta: umjetnička, tuzemna, dokumentarna, pokretna

Tema: *Autor staklenih foto-negativa, koji su nastali dvadesetih godina 20. stoljeća je Kamilo Buj, splitski glazbenik, violinist i notograf koji potječe iz uglednog splitskog, nekoć trogirskog roda nepoznata podrijetla, s bogatom poduzetničkom i glazbenom tradicijom; članovi ovog roda u Trogiru kao i u Splitu istakli su se kao vrsni brodograditelji – kalafati. Čitav opus Kamila Buja možemo podijeliti u nekoliko tematskih cjelina: portreti članova obitelji i splitskih težaka, veslača Veslačkog kluba „Gusar“ čiji je član bio i Kamilo (sportska događanja), brodovi u splitskoj luci te gradski krajolici i vedute, posebno ambijenti splitske luke, potezi obale pred starom jezgrom, pročelje grada, egzistencijalni prostor – jedno od glavnih fizičkih i duhovnih elemenata kolektivnog identiteta Grada Splita. Foto-arhiv Kamila Buja, uz dokumentarnost, odiše ambijentalnošću. Naime, kadrovi, svjetla i sjene, detalji i profili pričaju nam o vremenskom tijeku s jednom autoritetnosti patine i prošlosti. Česti su kadrovi koji uz sve rečeno pokazuju nešto psihologije ili subjektivnog autorstva. Snimke stanja u kojem je Kamilo zatekao ambijent splitske luke su ilustrativna potkrijepa istraživačima toga kraja. Stoga stakleno naslijeđe Kamila Buja staro gotovo sto godina pokazuje svoju pravu vrijednost i značaj služeći ljudima u istraživanjima i obradi ovih motiva. Dokumentacija o tadašnjem stanju, topografski pregledi i istraživačke studije nadzidat će stakleni grad foto-arhiva Kamila Buja. Kako su ambijenti splitske luke, danas izmijenjeni nadgradnjama, rušenjima i novogradnjama, ostali sačuvani na ovim staklenim pločicama, foto-arhiv Kamila Buja postao je dio splitske ali i hrvatske kulturne baštine.*

Korisnici: sve dobne skupine

Naziv izložbe: **Iz grada isplovi ovog – Issa maritima**

Mjesto održavanja i prostor: Hrvatski pomorski muzej Split, Glagoljaša 18

Vrijeme trajanja: 26. studenog 2018. – 18. siječnja 2019.

Autor stručne koncepcije: Boris Čargo

Autor likovnog postava: Boris Čargo

Opseg (broj eksponata): 30 panoa i 131 predmet

Web adresa: [www.facebook.com/Hrvatski Pomorski Muzej Split](http://www.facebook.com/Hrvatski-Pomorski-Muzej-Split)

Vrsta: arheološka, povijesna, tuzemna, edukativna, pokretna

Tema: Krajem mjeseca studenog 2018. godine u Hrvatskom pomorskom muzeju u Splitu upriličena je izložba naziva *Iz grada isplovi ovog* autor koje je mr. sc. Boris Čargo, muzejski savjetnik Arheološkog muzeja u Splitu i voditelj područne zbirke Issa. Autor je nazivu *Iz grada isplovi ovog* dodao podnaslov *Issa maritima*, u namjeri da ovaj poetski naziv ne zbuni posjetitelje, no svi oni kojima se naziv učini poetskim ne bi bili u krivu. Riječ je o najstarijim poznatim stihovima na tlu današnje Hrvatske koji se nalaze uklesani na nadgrobnom natpisu grčkog junaka Kalije koji je pao u borbi s Ilirima isplovivši s otoka Visa. Da je i samo ovaj jedan artefakt bio prezentiran na izložbi njena vrijednost bi bila iznimna, a kada je cijeli niz takvih rariteta izložen onda možemo govoriti o iznimnom nacionalnom kulturnom događaju. Sama izložba koncipirana je tako da minuciozan način približi publici sve segmente života s morem i od mora u doba antičke Isse. Priča teče kroz tematske panoe od kojih svaki ima trojezični tekst; hrvatski, engleski i talijanski, a sve popraćeno bogatim ilustracijama. Tekstualni dio prati i onaj trodimenzionalni u vidu izvornih artefakata. I kao što je pri početku već rečeno kakvi se ne viđaju svaki dan, a dotaknuti ćemo samo neke. Prvi od njih kameno postolje s natpisom Ionijev otok, jedinstveni primjerak, neprocjenjive vrijednosti iz IV. stoljeća prije Krista. Potom mali keramički model broda datiran u III. stoljeće prije Krista, pronađen u dječjem grobu. Za ovaj model je važno istaknuti da je to najstariji model pronađen na Jadranu, iako većina i arheološke i pomorske literature tu titulu pogrešno pripisuje puno mlađem jantarnom brodu iz Nina. Kalijin epitaf iz IV. stoljeća prije Krista je već spomenut, stoga ćemo ovu nisku bisera zaključiti brončanom figuricom dupina iz I. ili II. stoljeća koja je uspjela izvanredno dočarati ovo morsko biće u manje od 4 centimetra dužine.

Korisnici: sve dobne skupine

Naziv izložbe: **Više od svjetla i soli : 200 godina hrvatskih svjetionika**

Mjesto održavanja i prostor: Hrvatski pomorski muzej Split, Split, Glagoljaša 18

Vrijeme trajanja: 5. prosinca – 15. travnja 2019.

Autor stručne koncepcije: autorica stručne koncepcije Petra Blažević

Autori likovnog postava: Petra Blažević, Danka Radić, Antonija Perković

Opseg (broj eksponata): 400 eksponata

Web adresa: www.facebook.com/HrvatskiPomorskiMuzejSplit;

Vrsta: povijesna, tuzemna, dokumentarna, pokretna

Tema: Izložbom se obilježila velika obljetnica – 200 godina organizirane svjetioničarske službe na istočnoj obali Jadrana. Izložba je ostvarena u suradnji s Gradom Umagom, Muzejom grada Umaga, Turističkom zajednicom grada Umaga i Ustanovom Festum. Na izložbi su posjetitelji imali priliku vidjeti prizore hrvatskih svjetionika u razdoblju država koje su nekada gospodarile istočnom obalom Jadranskog mora. Valja istaknuti austrougarske razglednice iz zbirke gdina. Luke Dragičevića te malo poznate fotografije Hrvatskog hidrografskog instituta iz 1930-tih. Autori su se dotakli pitanja kako je gradnja svjetionika mijenjala lokacije na kojima su sagrađeni te kako se mijenjalo svjetionike same: ratovima, modernizacijom tehnologije i čovjekovim napuštanjem uslijed automatizacije. Uz eksponate koji svjedoče o dugačkom popisu dužnosti danas iznimno rijetkog zanimanja svjetioničara, prezentirala se i dokumentarna građa koja posreduje vrijedne informacije o djelovanju svjetioničara tijekom čitavog prošlog stoljeća: život i rad u danas gotovo nezamislivim uvjetima. Također se tematiziralo i što znači biti svjetioničar u 21. stoljeću.

Korisnici: sve dobne skupine

Naziv izložbe: **Promišljanje Tvrđave Gripe**

Mjesto održavanja i prostor: Hrvatski pomorski muzej Split, Split, Glagoljaša 18

Vrijeme trajanja: 14. ožujka – 20. srpnja 2019.

Autor(i) stručne koncepcije: Antonija Eremut Erceg i Mirjana Radoš

Autor(i) likovnog postava: Antonija Eremut Erceg i Mirjana Radoš

Opseg (broj eksponata): 21 pano i 15 maketa

Web adresa: www.facebook.com/HrvatskiPomorskiMuzejSplit;

Vrsta: skupna, tehnička, tuzemna, studijska, pokretna

Tema: „Promišljanje tvrđave Gripe“ naziv je izložbe radova studenata u Splitu i Zagrebu, u organizaciji Hrvatskog pomorskog muzeja Split, Fakulteta građevinarstva, arhitekture i geodezije u Splitu te Razvojne agencije Split – „RaST“ na temelju koje su i građani također mogli dati svoj glas radu za kojeg smatraju najboljim ili najbližim njihovoj viziji budućnosti tvrđave Gripe. Izložba je predstavljala nastavak sveobuhvatnog programa revitalizacije tvrđave Gripe na kojem Grad Split surađuje s Fakultetom građevinarstva, arhitekture i geodezije u Splitu te

Razvojnomoj agencijom Split – RaST d.o.o., a koji je započeo manifestacijom „Split Talks“ u listopadu 2018. održavanjem međunarodnih studentskih radionica na temu rekonceptualizacije tvrđave Gripe, nastavio s ispitivanjem javnog mnijenja putem online ankete građana o postojećim i budućim sadržajima na tvrđavi Gripe te javnom tribinom o problemima i potencijalima tvrđave u siječnju 2019. godine. Izložba studentskih radova rezultat je semestralne radionice koja se održavala na Fakultetu građevinarstva, arhitekture i geodezije u Splitu za vrijeme jesenskog semestra 2018./2019., gdje su kroz urbanističku i arhitektonsku radionicu studenti diplomskog studija analizom užeg i šireg obuhvata ispitivali prostorne i sadržajne mogućnosti tvrđave Gripe, potrebe postojećih i budućih korisnika/stanovnika te na temelju toga ponudili oblikovne, sadržajne i urbanističke (prometne) scenarije revitalizacije tvrđave Gripe. Svi ulazni podaci dobiveni od građana i razrađenih studentskih radova, zajedno s dijalozima s institucijama koje trenutačno koriste prostor tvrđave te stručnim podlogama i mišljenjima, činit će smjernice za razradu programa revitalizacije tvrđave te posljedično projektnog zadatka za izradu projektno-tehničke dokumentacije za uređenje tvrđave Gripe, a sve s ciljem participativne i pravovremene pripreme projekta za financiranje bespovratnim sredstvima u idućoj financijskoj perspektivi Europske Unije.

Korisnici: opća populacija

Naziv izložbe: **Više od svjetla i soli: 200 godina hrvatskih svjetionika**

Mjesto održavanja i prostor: Žitnica „Rupe“ (Dubrovački muzeji), Dubrovnik

Vrijeme trajanja: 4. lipnja – 7. srpnja 2019. Godine

Autor stručne koncepcije: Petra Blažević

Autor likovnog postava: Danka Radić, Petra Blažević, Antonija Perković, Ana Kaznačić Skurić

Opseg (broj eksponata): 400

Web adresa: www.hpms.hr; www.facebook.com/HrvatskiPomorskiMuzejSplit; www.dumus.hr/hr/pomorski-muzej/novosti/vise-od-svjetla-i-soli-200-godina-hrvatskih-svjetionika,243.html

Vrsta: kompleksna, tuzemna, edukativna, skupna, pokretna

Tema: Izložbom se obilježila velika obljetnica – 200 godina organizirane svjetioničarske službe na istočnoj obali Jadrana. Izložba je ostvarena u suradnji s Gradom Umagom, Muzejom grada Umaga, Turističkom zajednicom grada Umaga i Ustanovom Festum, a njeni su autori: Danka Radić, Marijan Bradanović, Dean Krmac, Petra Blažević, Sunčana Dežjot i Antonija Perković. Na izložbi su posjetitelji imali priliku vidjeti prizore hrvatskih svjetionika u razdoblju država koje su nekada gospodarile istočnom obalom Jadranskog mora. Valja istaknuti austrougarske

razglednice iz zbirke gosp. Luke Dragičevića te malo poznate fotografije Hrvatskog hidrografskog instituta iz 1930-tih. Autori su se dotakli pitanja kako je gradnja svjetionika mijenjala lokacije na kojima su sagrađeni te kako se mijenjalo svjetionike same: ratovima, modernizacijom tehnologije i čovjekovim napuštanjem uslijed automatizacije. Uz eksponate koji svjedoče o dugačkom popisu dužnosti danas iznimno rijetkog zanimanja svjetioničara, prezentirala se i dokumentarna građa koja posreduje vrijedne informacije o djelovanju svjetioničara tijekom čitavog prošlog stoljeća: život i rad u danas gotovo nezamislivim uvjetima. Također se tematiziralo i što znači biti svjetioničar u 21. stoljeću. Posjetiteljima su na pratećoj izložbi predstavljene fotografije projekta „Hrvatski svjetionici“ autora Željka Višića.

Korisnici: opća populacija

Naziv izložbe: **Prva na Jadranu**

Mjesto održavanja i prostor: Muzej grada Crikvenice, Crikvenica

Vrijeme trajanja: 6. lipnja 2019. – 30. rujna 2020.

Autori stručne koncepcije: Ljubomir Radić, Tea Rosić, Stjepan Špalj

Autori likovnog postava: Tea Rosić, Ivona Miloš

Opseg (broj eksponata): 110

Web adresa: www.facebook.com/HrvatskiPomorskiMuzejSplit; www.mgc.hr

Vrsta: povijesna, tuzemna, pokretna

Tema: Muzej Grada Crikvenice i Hrvatski pomorski muzej Split otvorenjem izložbe „Prva na Jadranu“ obilježili su 60. godišnjicu puštanja u promet prve trajektne linije na istočnom Jadranu koja je povezivala Crikvenicu i Šilo na otoku Krku. Izložba upriličena u lipnju 2019. godine u Crikvenici ostaje otvorena do kraja ljeta 2020. godine kada je planirano njeno gostovanje u Splitu. Uz izložbu će 2020. godine biti izdan popratni hrvatsko-engleski katalog. Crikvenica tijekom 1960-e započinje svoj snažni turistički razvoj koji je, između ostalog, povezan s njenim dobrim prometnim položajem i sve razvijenijom prometnom mrežom. Osim izgradnje Magistrale, veliki su pomaci napravljeni 1959. godine puštanjem u promet trajektne linije Crikvenica-Šilo. Liniju je održavao legendarni trajekt *Bodulka* kojeg pamte svi stariji Crikveničani. *Bodulka* je kao prva na Jadranu „uplovila“ u povijest ne samo Crikvenice, nego i općenito prometa Hrvatske. Prigodna izložba osim trajektne linije tematizira i općenito razvoj crikveničke luke, parobrodarske linije koje su prije pojave trajekata bile glavne poveznice obalnih naselja, ali i povijesnu usmjerenost Crikveničana na istočnu obalu otoka Krka što utječe na osnutak mjesta Šilo te naposljetku gradnju Krčkog mosta. Obljetnička izložba

obrađuje suvremeni segment pomorske baštine Crikvenice koja je dosad često bila zanemarena. Prilika je to da se prikupi brojna fotografska, video i audio građa o razdoblju 1960-ih i 1970-ih u Crikvenici.

Korisnici: sve dobne skupine

Naziv izložbe: **Arhivski portret grada Rijeke 1719. godine, 300. obljetnica proglašenja riječke luke slobodnom**

Mjesto održavanja i prostor: HPMS,

Vrijeme trajanja: 19. lipnja – 24. srpnja 2019.

Autor stručne koncepcije: Markus Leideck

Autor(i) likovnog postava: Goran Crnković

Opseg (broj eksponata): 20 panoa

Web adresa: www.facebook.com/HrvatskiPomorskiMuzejSplit;

Vrsta: povijesna, tuzemna, pokretna

Tema: Izložba Državnog arhiva u Rijeci je organizirana povodom obilježavanja 300. obljetnice proglašenja Rijeke *slobodnom kraljevskom lukom*. U svojoj povijesti riječka luka imala je svojih uspona i padova, no grad je uvijek profitirao kad je bio dio šire zajednice – onda Austro-Ugarske Monarhije, a danas Europske Unije. Autor izložbe Markus Leideck istražio je riječke matične knjige, zapisnike sjednica tadašnje gradske uprave te brojne druge dokumente koji svjedoče o upravljanju gradom. Predstavljani su zanimljivi predmeti o plovidbi, plovilima i lukama na Jadranu u prvoj polovici 18. stoljeća. Predstavljani su i neki povijesni kurioziteti, kao što su jedan zaključeni postupak protiv navodnih vještica, gusarski prepadi na otvorenom moru i jedan problematični đakon. Pored niza dokumenata koji govore o najvažnijim događajima toga vremena, po prvi put u Rijeci je predstavljen originalni privilegij kojim je car Karlo VI. Rijeku proglasio slobodnom lukom, čime je započeo razvoj moderne riječke luke. Sve ovo upotpunjeno je povijesnim kartama i planovima kako bi se vizualno približilo posjetiteljima izložbe Rijeku kakva je bila u jednom prijelomnom trenutku njezinog povijesnog hoda. Osim što je na izložbi pored privilegija prikazano i nekoliko drugih carskih naredbi, povlastica i povelja, posjetitelji su kroz arhivsku građu imali priliku upoznati s načinom na koji je organiziran društveni život. Radi se o dokumentima koje u najvećoj mjeri čuva Državni arhiv u Rijeci, ali i arhivi iz Hrvatske i susjednih zemalja, s time da je original privilegija iz 1719. godine na posudbi iz Štajerskog zemaljskog arhiva.

Korisnici: sve dobne skupine

Naziv izložbe: **Pomorac i ocean**

Mjesto održavanja i prostor: Hrvatski pomorski muzej Split, Split, Glagoljaša 18

Vrijeme trajanja: 25. srpnja – 20. listopada 2019.

Autor stručne koncepcije: Sunčica Kuzmanić Perišin-Tomljanović

Autor likovnog postava – Sunčica Kuzmanić Perišin-Tomljanović

Opseg (broj eksponata): 8 umjetničkih slika

Web adresa: www.facebook.com/HrvatskiPomorskiMuzejSplit

Vrsta- umjetnička, tuzemna, pokretna

Tema: Ova izložba je inspirirana životima četvero pomoraca iz Kaštela i Splita. Godine 2015. Autorica se počela redovito dopisivati sa četvero pomoraca u različitim pozicijama na brodu i koji plove na različitim vrstama brodova, što je na kraju i rezultiralo izložbom o njima. U Hrvatskom pomorskom muzeju Split izloženi su većinom artefakti mrtvih pomoraca i vojnopomorske povijesti dok 38.000 hrvatskih pomoraca žive život na oceanu. Ova izložba je autoričin pogled na njih, to je ono što ona misli da te ljude vuče na more, godinu za godinom. Izložba je postavljena je u čast svim živim pomorcima i njihovim obiteljima.

Korisnici: sve dobne skupine

Naziv izložbe: **NOVI I POBOLJŠANI SVIJET: zbirka pomorskih karata i peljara Hrvatskog pomorskog muzeja Split**

Mjesto održavanja i prostor: Hrvatski pomorski muzej Split

Vrijeme trajanja: 22. listopada – 30. studenoga 2019. Godine

Autori stručne koncepcije: Petra Blažević, Renata Busatto, Danka Radić

Autori likovnog postava: Petra Blažević, Renata Busatto, Danka Radić

Opseg (broj eksponata): 79 predmeta

Web adresa: www.hpms.hr; www.facebook.com/HrvatskiPomorskiMuzejSplit

Vrsta: umjetnička, povijesna, tuzemna, edukativna, skupna, pokretna

Tema: Navedenim izložbenim programom HPMS obilježio je 450-tu obljetnicu Mercatorove projekcije, u navigaciji najvažnije i najkorištenije kartografske projekcije. Izložbom izabranih karata, atlasa i peljara iz svog fundusa ustanova je željela odati počast gotovo četiri i pol stoljeća staroj ideji koja je flamanskom kartografu Gerardusu Mercatoru poslužila da napravi revolucionarnu kartu svijeta. Zbirka pomorskih karata i peljara HPMS-a nije do sada izlagana, a u ukupnom (privremenom) stalnom postavu muzeja zastupljena je sa samo 15-tak eksponata, stoga je gore navedena obljetnica poslužila kao izvrsna prilika da se širu javnost upozna s vrijednom građom koju muzej baštini. Zbirka ima status kulturnog dobra Republike Hrvatske,

a broji 800-tinjak predmeta. Izložbom se nastojalo predočiti složenost karte kao muzejskog predmeta koji, ovisno o njenom nastanku, upotrebi i sudbini, sadrži mnoštvo različitih identiteta, te posjetitelju pomoći da uvidi kako su karte daleko više od komada papira na kojima se predočava gdje nešto jest. One su svjedoci vremena u kojemu su nastale odnosno izrađene; spojevi su geografskog i povijesnog znanja, te poznavanja fizike, matematike, politike, gospodarstva i umjetnosti. Pojedine su umjetnička djela, koja odražavaju likovne stilove vremena u kojem su nastale, odnosno odraz umjetnikove percepcije geografske i prostorne stvarnosti određene epohe. Neke uopće nisu namijenjene za pomoć u snalaženju na kopnu ili moru, već su obavijesna pomagala ili, pak, čista reklama pa ponekad informiraju o smjerovima, rutama i statističkim podacima. Stoga je u kronološki organiziran postav izložbe ukorporiran dio koji predstavlja tematske karte (primjerice: turističku, reklamnu, hidrografsku, poštansku i sl.). U dijelu izložbe naglasak je stavljen i na aero-nautičke karte, koje su koristili saveznički piloti u djelovanjima na hrvatskoj obali u Drugom svjetskom ratu, čime su u korelaciju stavljeni nekadašnji kartografski materijal i suvremene potrebe, što je u nizu primjera rezultiralo recikliranjem i prekrajanjem karata bivših sustava. Uz najstarije prikaze Jadranskog mora te vedute hrvatskih gradova i luka koje Zbirka baštini, izložba je istakla i rukopisno slikane zbirke karata. Ti rijetki fragmentarni prikazi pojedinih mora, otoka, dijelova obala, luka i sidrišta na Sredozemlju uz srteže sadrže i opise lokacija te naselja gledanih s broda ili obale, s jarbola ili obližnjeg brda, odozgo iz ptičje perspektive. Takve „tajne karte” s označenim sidrištima i zakloništima u koje su se brodovi mogli skriti pred nepovoljnim vremenskim uvjetima, gusarima, piratima i ostalim neprijateljima kapetani brodova su posebno čuvali kako ne bi dospjele u ruke neprijatelju, i one su osobito zanimljive posjetiteljima. Kao popratni događaj realiziran je manji izložbeni projekt, također u prostorima HPMS-a, a koji je trajanjem pratio hodogram izložbe. Riječ je o predstavljenju rezultata zanimljive suradnje koju je HPMS ostvario tijekom ljeta ove godine s umjetnikom iz New Yorka, ARTEMOM MIROLEVICHEM, koji je u Dalmaciji boravio na studijskom putovanju u okviru projekta „Kastel rezidencija“. Njegov je domaćin bila akademska slikarica Sunčica Perišin Kuzmanić Tomljanović, koja godinama organizira gostovanja renomiranih umjetnika međunarodne scene u njenom ateljeu u Kaštelima, s ciljem da gostujući umjetnici ne samo upoznaju ljepote hrvatskih krajeva, kulture i ljudi, već i ponude vlastiti odgovor na okruženje. Kao rezultat posjeta muzeju, kojeg je zatekao u procesima istraživanja kartografske zbirke za predstojeću izložbu „Novi i poboljšani svijet: Zbirka pomorskih karata i peljara HPMS-a“, Artemova inspiracija i talent stvorili su seriju crteža u čijoj su podlozi kopije odabranih karata iz muzejske

Zbirke. Pet umjetničkih djela iz te serije izloženo je u atriju muzeja s popratnim tekstom koji objašnjava kako su nastali crteži te posjetitelje upućuje na razgled cjelokupne izložbe.

Korisnici: učenici viših razreda osnovne škole, učenici srednje škole, studenti, umjetnici, opća populacija

Naziv izložbe: **Otok, porat, brod – makete Željka Skomeršića i diorame Nenada Bojmića**

Mjesto održavanja i prostor: Hrvatski pomorski muzej Split, Split, Glagoljaša 18

Vrijeme trajanja: 5. prosinca 2019. – 5. veljače 2020.

Autor stručne koncepcije: Ljubomir Radić

Autor likovnog postava: Ljubomir Radić

Opseg (broj eksponata): 21 maketa, 9 diorama i 7 panoa

Web adresa: www.facebook.com/HrvatskiPomorskiMuzejSplit

Vrsta: povijesna, dokumentarna, tuzemna, pokretna

Tema: Na izložbi su bile predstavljene makete brodova i diorame dvaju vrhunskih maketara, Željka Skomeršića i Nenada Bojmića. Izložba je upotpunjena koloriranim nacrtima brodova. Željko Skomeršić iz Krka je za svoje makete dobio brojna hrvatska i svjetska priznanja; postao je jedan od najistaknutijih hrvatskih graditelja maketa brodova. Usporedo s izradom maketa Željko je razvio i sakupljačku strast prema predmetima pomorske baštine, te je prikupio iznimno vrijednu zbirku, koja je uz makete danas dio *Interpretacijskog centra pomorske baštine otoka Krka*. Željko Skomeršić svakoj maketi pristupa studiozno uz prethodno iscrpno istraživanje povijesnih izvora kako bi pripremio dokumentaciju koja neće dopustiti pogrešnu izvedbu makete. U tom kontekstu možemo ga okarakterizirati i kao povjesničara, a u prilog ovoj tvrdnji ide i njegova učestala pomoć prilikom realizacije mnogih izložbi pomorske tematike diljem Jadrana. Štoviše njegove makete su našle mjesto i u fundusima hrvatskih muzeja. Nenad Bojmić je brodomaketar iz Zagreba s četrdesetgodišnjim iskustvom u izradi maketa. Prisutan je na gotovo svim državnim natjecanjima kao i na nizu svjetskih i europskih prvenstava gdje je osvojio više odličja. Autor je projekta *Otok*, koji kroz izradu diorama opisuje životne situacije i običaje otočana s kraja 19. i početka 20. stoljeća. Za potrebe Projekta radi na rekonstrukcijama i izradi nacrtu pojedinih tipova brodova tradicijske brodogradnje. Tako je i nastao niz crteža pod naslovom *Stogodišnjaci iz našega mula* koji su dio ove izložbe. Crteži brodova sadrže informacije i točne podatke potrebne za izradu maketa. Posebnost u njegovu radu, ali i razlika u odnosu na ostale brodomaketare, je njegova sklonost ka minijaturi, i u tome što svoje makete upotpunjuje figurama ljudi rađenih rezbarenjem iz drveta masline u mjerilu 1:100.

Korisnici: sve dobne skupine

Naziv izložbe: **Splitska luka i povijesna jezgra Splita na prikazima do polovine 19. stoljeća u HPMS-u i AMS-u**

Mjesto održavanja i prostor: Hrvatski pomorski muzej Split, Split, Glagoljaša 18

Vrijeme trajanja: 12. prosinca 2019. – 18. veljače 2020.

Autori stručne koncepcije: Danka Radić i Arsen Duplančić

Autor likovnog postava: Ika Prpa Stojanac

Opseg (broj eksponata): 63

Web adresa: www.facebook.com/HrvatskiPomorskiMuzejSplit

Vrsta: povijesna, tuzemna, pokretna

Tema: Povijesna jezgra Splita s Dioklecijanovom palačom upisana je u Registar svjetske kulturne baštine 1979. godine, stoga je Hrvatski pomorski muzej Split zajedno s Arheološkim muzejom u Splitu svečano obilježio 40. obljetnicu upisa povijesne jezgre s Dioklecijanovom palačom u Listu svjetske kulturne baštine UNESCO-a, organizacijom izložbe Splitska luka i povijesna jezgra Splita na prikazima do polovine XIX. stoljeća iz Hrvatskog pomorskog muzeja Split i Arheološkog muzeja u Splitu. Struktura i položaj grada – Palače, dobra povezanost s morem, sa Sredozemljem, i cestama sa zaleđem bili su glavni preduvjeti razvitka antičkog grada u srednjovjekovni grad koji je s vremenom izrastao u moderan lučki grad Mediterana. Izgled splitske luka i povijesne jezgre Splita nakon izgradnje palače i kako se mijenjala sve do polovice 19. stoljeća, na izložbi je bilo moguće pratiti kroz prikaze koji se čuvaju u Hrvatskom pomorskom muzeju Split i Arheološkom muzeju u Splitu.

Korisnici: sve dobne skupine

10. IZDAVAČKA DJELATNOST MUZEJA

10.1. Tiskovine

Tijekom 2019. godine HPMS je izdavač/suizdavač sveukupno 10 naslova, i to:

- Slagalica “Pulaka Maria”, muzejsko-edukativna djelatnost HPMS-a
- Katalog izložbe „Jadran, kolijevka paklenog stroja: 150 godina Luppis-Whitehead torpeda“, autori Petra Blažević, Ljubomir Radić

- Radna bilježnica “Ribolovka-vježbenica za ribare malene”, 3. izdanje; muzejsko-edukativna djelatnost HPMS-a, autori: Veronika Gamulin, Petra Blažević, Branka Despotušić
- Katalog izložbe “Amorella-ploveći grad”, sunakladnici: vlastita naklada Duška Boban i HPMS, autori: Duška Boban, Nikola Bajto
- Radna bilježnica “Život pod morem, publikacija muzejsko-edukativne djelatnosti HPMS-a, autor Branka Despotušić
- “Katalog muzejsko-edukativnih i kreativnih programa”; muzejsko-edukativna djelatnost HPMS-a, autor Branka Despotušić
- Knjiga sažetaka sa znanstvenog skupa “Naše more-Mare Nostrum (1069.-2019.) prigodom 950. obljetnice prvog spomena Jadrana našim morem”, urednik Danka Radić
- Katalog izložbe “Francuska i njeni mediteranski tragovi u Hrvatskom pomorskom muzeju Split”, autor Danka Radić
- Katalog izložbe “Splitska luka i povijesna jezgra grada na prikazima do polovice XIX. stoljeća iz Hrvatskog pomorskog muzeja Split i Arheološkog muzeja u Splitu”, autori Danka Radić i Arsen Duplančić
- Katalog izložbe “Otok, porat, brod”, autor Ljubomir Radić

11. EDUKATIVNA DJELATNOST

11.1. Vodstva

Ulaznica za odrasle iznosi 20,00 kuna; ulaznice za djecu, učenike i studente iznose 10,00 kuna; stručno vodstvo na hrvatskom 50,00 kuna; stručno vodstvo na engleskom jeziku 100,00 kuna za grupu. Vodstvo se omogućuje i za pojedinačne posjete po istoj cijeni. Organiziraju se kroz cijelu godinu, a uz prethodnu najavu i van redovnog radnog vremena.

11.2. Predavanja

Danka Radić

- Predavanje uz Powerpoint “Trogirska heraldika od XII. do XX. stoljeća”, Filozofski fakultet u Splitu, 5. veljače 2019.

- Predavanje uz Powerpoint “*Nova et Aucta Orbis Terrae... / Novi i poboljšani svijet* povom 450. obljetnice Merkatorove karte *Nova et Aucta Orbis Terrae*”, Klio fest – festival povijesti, HPMS, 17. svibnja 2018.

Ljubomir Radić

- Predavanje uz Powerpoint “Put oko svijeta u 2757 dana, 160 godina od splendidnog pothvata kapetana Iva Visina”, u organizaciji Hrvatske bratovštine Bokeljska mornarica 809 Split, Palača Milesi, Split, 3. listopada 2019.
- Predavanje uz Powerpoint “Prva trajektna linija na Jadranu”, u sklopu programa Razgovori o baštini, Muzej Grada Crikvenice, Crikvenica, 15. studenog 2019.

Petra Blažević

- Predavanje uz Powerpoint na engleskom jeziku „EXPERIENCE OF CROATIAN MIGRANTS: Integration of Croatian migrants in other countries“ u sklopu *Erasmus+* projekta „Migrate to library“, nositelj: Gradska knjižnica Ivan Vidali, Korčula, održano u HPMS-u

Okrugli stol, *Pomorac, more, žena, umjetnost*, HPMS, 28. kolovoza 2019. godine. Moderatorice Danka Radić i Petra Blažević. Na okruglom stolu su sudjelovali: Sanjin Dumanić, Tonka Alujević, Ana Grabovac, Duška Boban, Sunčica Kuzmanić Tomljanović i Artem Mirolevich.

Okrugli stol, *Amorela – ploveći grad* (velikani splitske brodogradnje koji su izgradili Brodosplit gradeći brodove za cijeli svijet, Multimedijalni kulturni centar Split (Dom mladih), 29. travnja 2019. godine. Moderatorica Danka Radić.

11.3. Radionice i igraonice

Kustosica Branka Teklić zadužena je za pedagošku djelatnost u Muzeju, osmišljavanje i provedbu radionica. U realizaciji joj pomaže kustosica Petra Blažević te kustosi na stručnom osposobljavanju za rad. U Muzeju su provedene sljedeće edukativne aktivnosti:

Juuu-huuu, praznici su! Otkrij i istraži svijet oko sebe! 2018./2019.

- Već tradicionalno, Grad Split u suradnji s ustanovama u kulturi organizira tijekom zimskih školskih praznika brojna zanimljiva događanja kako bi djeca i mladi na zabavan i kreativan način naučila nešto novo i ispunila sadržajno svoje vrijeme. U akciju se već nekoliko godina zaredom uključuje i Hrvatski pomorski muzej Split. Realizirane su tri muzejsko-edukativne i kreativne radionice: „Zabavne zastavice“, „Svjetonik – svjetlo u tami“, „Mornarska škrinja“.

Obilježavanje Dana grada Splita i blagdana svetoga Duje 7. svibnja te 40.

obljetnice uvrštavanja povijesne jezgre grada Splita i Dioklecijanove palače na

UNESCO-ov popis mjesta svjetske baštine 1979. godine

- Realizirane su tri muzejsko-edukativne i kreativne radionice pod nazivom „Pomorski Split u vrijeme cara Dioklecijana“ za djecu i učenike.

Festival znanosti 2019. – „Boje“

- Povodom 17. Festivala znanosti, koji se održavao od 8. do 13. travnja 2019. godine, kustosica Branka Teklić, osmislila je i realizirala muzejsko-edukativni program (predavanje i radionicu) za djecu pod nazivom „Koje je boje more?“, 11. travnja 2019.

24. EMA – Edukativna muzejska akcija „(Pre)hrana“

- HPMS već godina sudjeluje na edukativnoj muzejskoj akciji koju organizira Hrvatsko muzejsko društvo od 18. travnja do 18. svibnja povodom Međunarodnog dana muzeja, U HPMS-u je realiziran muzejsko-edukativni program za djecu pod nazivom „Život po morem“.

Suradnja sa srednjom Pomorskom školom u Splitu u sklopu Erasmus projekta.

- Hrvatski pomorski muzej Split pridružio se pozivu Pomorske škole u Splitu kako bi učenici splitske srednje Pomorske škole te učenici i njihovi profesori Erasmus programa, sudjelovali na prigodnim edukativnim radionicama. Branka Teklić izradila je edukativne materijale, stupila u kontakt s dvama radio-klubom te održala dvije radionice „Male škole telegrafije“ u Pomorskoj školi, 3. travnja 2019. Radionica je održana u suradnji zajedno s radio klubom „Marjan“ Split i radio-klubom „Kaštetlet“

te njihovim predsjednicima Rolandom Milinom i Željkom Ćurkovićem koji su ustupili svoje telegrafe za praktični rad učenika i njihovih profesora.

Ljetno kazalište za djecu

- Hrvatski pomorski muzej Split već nekoliko godina zaredom sudjeluje u navedenoj manifestaciji koju organizira Gradsko kazalište lutaka. Organizirane su dvije muzejsko-edukativne radionice za djecu: „Priče iz muzeja“ i „More, amfore, brodovi...“.

Zaplovi u ljetne praznike do Hrvatskog pomorskog muzeja Split 2019.

- Riječ je muzejsko-edukativnom programu kojeg već drugu godinu zaredom Hrvatski pomorski muzej Split organizira za djecu i učenike tijekom srpnja i kolovoza, odnosno ljetnih školskih praznika. Riječ je o ciklusu radionica koje su prilagođene dječjem uzrastu i to od vrtićke dobi do osmog razreda osnovne škole.
- Ciljevi ovog muzejsko-edukativnog i kreativnog programa jesu djeci i učenicima pružiti dodatnu dimenziju učenja, razviti senzibilitet i zanimanje za hrvatsku pomorsku materijalnu i nematerijalnu kulturnu baštinu, ali i približiti te pobliže objasniti muzejsku djelatnost, potaknuti ih na promišljanje i propitkivanje svijeta oko nas, te pružiti im niz mogućnosti neformalnog učenja. Djeca se potiču da budu kreativna, znatiželjna i kritična. Omogućuje im se izražavanje u likovnom izričaju, socijalizacija s vršnjacima te kognitivni i psihomotorički razvoj. Međutim, najvažnije je djeci pružiti nezaboravne edukativno-zabavne sadržaje na teme mora, pomorstva, brodova, kapetana i mornara tijekom ljetnih mjeseci. Ukupno je organizirano i realizirano 14 radionica.

Juuu-huuu, praznici su! Otkrij nešto novo o svijetu oko sebe! 2019./2020.

- Već tradicionalno, Grad Split u suradnji s ustanovama u kulturi organizira tijekom zimskih školskih praznika brojna zanimljiva događanja kako bi djeca i mladi na zabavan i kreativan način naučila nešto novo i ispunila sadržajno svoje vrijeme. U akciju se već nekoliko godina zaredom uključuje i Hrvatski pomorski muzej Split. Realizirane su dvije muzejsko-edukativne radionice povodom ove akcije, „RibOlovka“ i „Priče iz muzeja“.

Suradnja HPMS-a

- Suradnja s akademskom slikaricom Sunčicom Kuzmanić Perišin Tomljanović rezultirala je radionicom za djecu 21. rujna u prostorijama HPMS-a pod nazivom „Tata, teta i barba su pomorci“.

•

Redni broj	Naziv muzejsko-edukativnog programa	Broj održanih radionica	Broj djece i učenika
1.	„RibOlovka“	22	490
2.	„Priče iz muzeja“	15	294
3.	„More, amfore brodovi...“	11	227
4.	„Život pod morem“	4	47
5.	„Koje je boje more?“	3	44
6.	„Pomorski Split u vrijeme cara Dioklecijana“	3	26
7.	„Mala škola brodogradnje“	2	23
8.	„Svjetionik – svjetlo u tami“	2	15
9.	„Pomorske pisanice“	2	43
10.	„Mornarska škrinja“	2	21
11.	„Zabavne zastavice“	2	17
12.	„Mornarski čvorovi“	2	17
13.	„Put oko svijeta s hrvatskim kapetanom Ivom Visinom“	2	17
14.	„Plovidba u prošlost“	1	49
15.	„Sveti Nikola“	1	35
16.	„Otkrij i istraži putove poznatih moreplovaca“	1	3
17.	„Sveci zaštitnici pomoraca, ribara i brodograditelja“	1	2
18.	„Trajekom na otoke“	1	2
Ukupno		77	1372 djece plaćeno + gratis djece 87 = UKUPNO 1459 DJECE

U 2019. godini održano je 18 različitih muzejsko-edukativnih programa (radionica), poredane po redu koje su najčešće. Ukupno se održalo 77 radionica s 1372 plaćeno + 87 gratis djece = ukupno 1459 djece.

12. ODNOSI S JAVNOŠĆU (PR)

12.1. Objave u tiskanim i elektroničkim medijima

U hemeroteci se čuvaju sve objave u novinama i časopisima, te ispisi sa stranica elektroničkih medija. Najčešće su to objave o izložbama i muzejskoj tematici u Slobodnoj Dalmaciji,

Večernjem listu, 24 sata, Novom listu, Hrvatskom vojniku te raznim internetskim portalima u Hrvatskoj poput AkademijaArt, Morski.hr, Tunera.info i drugi.

12.2. Sudjelovanje u televizijskim i radijskim emisijama

Djelatnici Muzeja imali su više nastupa na elektronskim medijima – radiju i televiziji (HRT (emisija More), NOVA TV, RTL, Mreža TV, TV Jadran, Dubrovačka televizija, Radio Brač, HR Radio Split (emisija Podvučeno plavim), HR Radio I i II, Radio Dalmacija, Hrvatski katolički radio, Radio Sunce, Radio Brač, Gradski radio Trogir).

12.4. Promocije i prezentacije

Danka Radić

- Petra Blažević-Ljubomir Radić, *Jadran, kolijevka paklenog stroja. 150 godina Luppis – Whitehead torpeda*, Tehnički muzej Nikola Tesla, Zagreb, 20. veljače 2019.
- Petra Blažević-Ljubomir Radić, *Jadran, kolijevka paklenog stroja. 150 godina Luppis – Whitehead torpeda*, Hrvatski pomorski muzej Split, 26. ožujka 2019.
- Duška Boban – Nikola Bajto, *Amorella – ploveći grad*, Multimedijalni kulturni centar Split (Dom mladih), 29. travnja 2019.
- Smiljana Šunde, *Batili su ocean*, HPMS, 21. listopada 2019.
- Duška Boban – Nikola Bajto, *Amorella – ploveći grad*, Tehnički muzej Nikole Tesle Zagreb, 22. studenog 2019.
- Duška Boban – Nikola Bajto, *Amorella – ploveći grad*, Pomorski i povijesni muzej Hrvatskog primorja Rijeka, 25. studenog 2019.

Ljubomir Radić

- Petra Blažević-Ljubomir Radić, *Jadran, kolijevka paklenog stroja. 150 godina Luppis – Whitehead torpeda*, Tehnički muzej Nikola Tesla, Zagreb, 20. veljače 2019.
- Petra Blažević-Ljubomir Radić, *Jadran, kolijevka paklenog stroja. 150 godina Luppis – Whitehead torpeda*, Hrvatski pomorski muzej Split, 26. ožujka 2019.
- Lovro Peršen – Mario Raguž, *Guerrilla nightmare-Luftwaffe stukas at War against Tito's partisans in Yugoslavia 1941-1945*, Gradska knjižnica „Don Mihovil Pavlinović“, Imotski, 10. kolovoza 2019.

Petra Blažević

- Petra Blažević-Ljubomir Radić, *Jadran, kolijevka paklenog stroja. 150 godina Luppis – Whitehead torpeda*, Tehnički muzej Nikola Tesla, Zagreb, 20. veljače 2019.
- Petra Blažević-Ljubomir Radić, *Jadran, kolijevka paklenog stroja. 150 godina Luppis – Whitehead torpeda*, Hrvatski pomorski muzej Split, 26. ožujka 2019.

12.5. Koncerti i priredbe

Muzej je bio dio programa Adventa u Splitu s prigodnim glazbenim i izložbenim programom (izložba “Splitska luka iz fototeke obitelji Buj”) te koncertom kantautora Borisa Oštrića (14. prosinca 2019.).

12.7. Ostalo

Manifestacije Noć muzeja 2019. i Međunarodni dan muzeja 2019.

- U manifestaciji Noć muzeja pod nazivom “Inovacije i digitalna budućnost HPMS je otvorio svoja vrata od 18 do 01 sat uz besplatan ulaz.
- Tema Međunarodnog dana muzeja bila je “Muzeji kao središta kulture”. HPMS je ponudio svoj program edukativnog karaktera za tu prigodu.

13. MARKETINŠKA DJELATNOST

Nastavljene su aktivnosti na afirmaciji Muzeja i privlačenju posjetitelja. Tijekom godine dostavljeni su promidžbeni materijali u škole i vrtiće Splitsko-dalmatinske županije kao i na stručne skupove odgajatelja i učitelja.

Za kvalitetnije informiranje o Muzeju, kao nadopuna uz *web* stranicu, koristi se i Facebook stranica Muzeja gdje se redovito izvještava o događanjima u Muzeju. Nova web stranica je dovršena u 2019. godini te će u 2020. godini biti *on-line*.

14. UKUPAN BROJ POSJETITELJA

TIP POSJETITELJA	STALNI POSTAV	POVREMENE IZLOŽBE	MUZEJSKE IZLOŽBE U DRUGIM SREDINAMA	IZDVOJENE ZBIRKE I LOKALITETI	UKUPNO STALNI POSTAV + IZLOŽBE	EDUKACIJSKI PROGRAMI	MANIFESTACIJE, OTVORENJA, PROMOCIJE, AKCIJE I DRUGI PROGRAMI	NOĆ MUZEJA	MEĐUNARODNI DAN MUZEJA	UKUPNO	UKUPAN BROJ POSJETITELJA
ODRASLI (pojedinačni posjet)	311		600		311		994	1,766	12	2,772	3,083
KARTA S POPUSTOM POJEDINAČNI POSJET (djeca, mladi, umirovljenici,...)	79				79					0	79
GRUPE – odrasli (broj osoba)	630	994			1,624					0	1,624
GRUPE – predškolski uzrast (broj osoba)	116				116	490		150		640	756
GRUPE – osnovna škola (broj osoba)	178				178	969				969	1,147
GRUPE – srednja škola(broj osoba)	105				105			284		284	389
GRUPE – studenti (broj osoba)	254				254			400		400	654
OSOBE S POSEBNIM POTREBAMA (broj osoba)	63	87			150					0	150
OBITELJSKA ULAZNICA (broj osoba)					0					0	0
STRANI TURISTI (pojedinačno i grupno)	2,199				2,199					0	2,199
BESPLATAN ULAZ (od ukupnog broja)	63	1,081	600		1,144	87	994	2,600	12	3,693	4,837
UKUPNO:	3,935	1,081	600	0	5,016	1,459	994	2,600	12	5,065	10,081

15. FINANCIJE

15.1. Izvori financiranja

- RH: 8.40 %
- lokalna samouprava: 86,05 %
- vlastiti prihod: 5.55 %

15.2. Investicije

568.727,45 kn

16. OSTALE AKTIVNOSTI

16.2. Ostalo

Povijesni brod „Istranka“.

- Povijesni brod “Istranka” izgrađen je 1896. godine u Trstu pod imenom “Ospero”. Nekoliko godina kasnije (1899. godine) brod mijenja ime u “Dalmat” te postaje brodom namjesnika za Dalmaciju, a od tada do danas, po ulogama koje je odigrao u većem broju povijesnih događanja i u svojoj dugogodišnjoj službi te po svom izvornom materijalnom zapisu, brod je postao značajan spomenik kulturne baštine. Od 2002. godine brod je dobio status zaštićenog kulturnog dobra rješenjima Ministarstva kulture RH o privremenoj zaštiti. Rješenja o privremenoj zaštiti su obnavljana do 2011. godine kada je “Istranka” rješenjem Ministarstva kulture dobila status trajno zaštićenog kulturnog dobra. U akciji spašavanja koju je Muzej poduzeo „Istranka“ je podignuta s morskog dna 2014. godine.
- Muzej je od tada obavljao poslove čuvanja, nadzora i saniranja manjih oštećenja. Ministarstvo je odobrilo Muzeju sredstva za preventivnu zaštitu no presudom Upravnog suda u Splitu „Istranka“ je u svibnju 2015. godine izgubila status kulturnog dobra. Time je prestalo i skrbništvo, a i mogućnost realizacije planirane preventivne zaštite. Djelatnici Muzeja su nastavili s redovitim obilascima i ispumpavanjem oborinskih voda unatoč tome što ustanova više nije bila skrbnik broda. Brodu je vraćen status kulturnog dobra 2016. godine. U 2019. godini pokušalo se realizirati vađenje broda na suhi vez no zbog nedostatka sredstava moralo se projekt odgoditi.

Tijekom 2019. godine izvršeni su sljedeći radovi:

- Uređena recepcija Muzeja
- Uređena i zatvorena Galerija (ured muzejskog djelatnika / arhivska čuvaonica),
- Zatvoren prostor u kojem je smještena knjižnica Muzeja, koja se nalazila na hodniku Muzeja na prvom katu
- Vatrodojavni sustav je dijelom nadograđen no potrebno je izvršiti cjelovitu nadogradnju

Rekonstrukcija akvarija

- Sredstvima Splitsko-dalmatinske županije iz programa Pomorsko je dobro i Muzeja postojeći akvariji su ispražnjeni i oprani te su očišćeni i uređeni prostori ispod akvarija. Sva oprema se zamijenila s modernijom i adekvatnijom. Oba akvarija sada imaju svoj zasebni sustav filtracije.